

povredite zemlju, ne dirajte vazduh, ne učinite nikakvo zlo vodi!"

Sunčana energija predstavlja energetski izvor koji može znatno da olakša ove nedaće savremenog sveta. Moderni čovek zanesen moćnom tehnikom i izobiljem fosilnih goriva, kao da je bio zaboravio sve blagodeti ovog najprihvatljivijeg izvora energije, koji, zapravo, ne nudi samo alternativno rešenje energetske krize.

Uloga i doseg sunca se, odista, ne iscrpljuju potrebom solarnih prijemnika i drugih naprava i prikupljanjem pogodnije i jeftinije energije. Okretanje suncu iznelo je u prvi plan i celokupni čovekov odnos prema prirodi, navelo nas na to da saberemo šta sve od nje uzimamo i šta joj vraćamo. Sada sve više razmišljamo o našoj ulozi na ovoj planeti, o sudbonosnom uticaju savremene civilizacije na celokupni ekosistem. Ne začuđuje, onda, što su borci za očuvanje okoline po pravilu i glavni pobornici primene sunčane energije.

Mnogi smatraju da će korišćenje te energije dovesti do dalekosežnih promena u načinu življenja. Poznati borac za upotrebu sunčane energije, Amerikanac Denis Hejls, koga možemo smatrati solarnim propovednikom i filozofom, veruje u viziju sveta u kome sunce nije dopunski nego glavni izvor energije, izvor koji će umnogome uobličiti naš životni stil. Budući da se do solarne energije dolazi znatnim trudom, rasipanje energije biće mnogo manje nego danas; decentralizovaće se snabdevanje energijom, kao i proizvodnja nekih dobara, a mnogi proizvodni procesi prilagodice se solarnoj energiji; ceo život biće racionalnije organizovan, tako da će se smanjiti suvišna putovanja i transport robe; ljudi će se vaspitavati u drugom duhu — umesto pritiska potrošačkog društva za što većim trošenjem dobara, vlada juća parola biće: „Ne rasipaj, ne poželi“. Upotreba bicikla, na primer, postaće ne samo stvar racionalnijeg života nego i pokazatelj dobrog vaspitanja.

Taj buntovni mladi čovek, koji se proćuo kada je niš besprekoran način organizovao i vodio čuveni marš protiv nika vijetnamskog rata na Vašington 1970. godine, nije se zadržao samo na propovedanju upotrebe sunčane energije.

Ceneći njegove organizatorske sposobnosti američka vlada postavila ga je za direktora Instituta za istraživanje solarne energije (SERI) u Koloradu, koji ima zadatak da rukovodi celokupnim razvojem solarne energije u SAD. Tako sada Hejls ima priliku da pokaže da SAD do kraja ovog veka mogu od sunca zahvatiti dvadeset posto svojih potreba u energiji.

Razvoj tehničke civilizacije postavio je značajno etičko pitanje daljeg održavanja životne sredine, koju je čovečanstvo dobilo u nasleđe. A to nasleđe možda je jedinstveno u galaktičkim razmerama, jer se na našoj planeti, jednovremeno steklo toliko uslova neophodnih za nastanak života da je mala verovatnoća postojanja znatnijeg broja takvih planeta u galaksiji.

Zemlja je stvorena pre oko 4,5 milijarde godina, a fosilni ostaci nam pokazuju da se život na njoj razvio relativno brzo, nekoliko stotina miliona godina po njenom nastanku. Otada, dakle, blizu 4 milijarde godina, naša planeta je uspevala da održi povoljne uslove za život, uprkos štetnim spoljnim uticajima i previranju sopstvene utrobe. Sunce je, na primer, u tom periodu pojačalo sjaj za dva puta, brojna nebeska tela su bespoštedno bombardovala Zemlju, vulkanske i razne tektonske aktivnosti dovele su do znatnih poremećaja na njenoj površini, a atmosfera je bila izložena svakojakim dejstvima. Na Zemlji se, ipak, sve vreme održavala srednja temperatura od 25 °C, kiselost sredine (pH vrednost) od oko 7 jedinica, atmosfera je uspevala da očuva sastav gasova kakav ima danas. A to sve sačinjava idealne i, možda, neophodne uslova za biološku evoluciju. Očigledno je, dakle, da živi svet, zajedno s atmosferom i okeanima, sačinjava jedinstven i celovit sistem, koji je u stanju da se sam reguliše i održava. Sve je više naučnika u svetu koji uviđaju da se naša planeta, Gea, mora tretirati onako kako taj gigantski sistem samoregulacije zaslužuje. Gea je, zaista, više puta pokazala svoju moć: i kada su džinovski meteoriti razarali i uništavali velike oblasti; i kada su dinosauri svojim ogromnim apetitom počeli da ugrožavaju zeleno blago; i kada su, zbog precesije Zemljine ose i drugih astronomskih efekata, nastupala